Raadsvoorstel

Zaaknummer: 2048256
Steller: D. van Diepen
Datum commissie: 16-04-2024
Datum raadsvergadering: 14-05-2024

Team: ZS
Teammanager: Jean Paul Verbeek
Portefeuillehouder: K. Hakhoff
E-mail: do.van.diepen@hoorn.nl

Onderwerp
Toekomstvisie (psychisch) kwetsbare inwoners

Agendering
Ter besluitvorming

Bijlagen

1	Toekomstvisie (psychisch) kwetsbare inwoners
2	Beleidsuitgangspunten psychisch kwetsbare inwoners met een woon- én ondersteuningsbehoefte 2025 en verder
3	Evaluatie Toekomstvisie kwetsbare inwoners
4	Regionale contourennotitie Oggz

De raad besluit
In het kader van de Westfriese Toekomstvisie (psychisch) kwetsbare inwoners
1. in te stemmen met de Toekomstvisie (psychisch) kwetsbare inwoners
2. één beleidsuitgangspunt van "beleidsuitgangspunten psychisch kwetsbare inwoners met een woon- én ondersteuningsbehoefte 2025 en verder", te wijzigen naar het innen van een eigen bijdrage op basis van voorziening en draagkracht.

Samenvatting
In de nieuwe Toekomstvisie staat beschreven hoe de zeven Westfriese gemeenten en samenwerkingspartners in 2024-2028 werken aan passende ondersteuning voor (psychisch) kwetsbare inwoners. Deze Toekomstvisie is het kader voor het uitvoeren van deze zorg en ondersteuning. Ook geeft de Toekomstvisie richting aan de lokale en regionale verantwoordelijkheden op dit thema en de besteding van het regionale budget. Door als Westfriese gemeenten gezamenlijk dezelfde visie te hanteren op preventie, signalering, nazorg en specialistische zorg is er voor inwoners een sluitend zorglandschap.

1. Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding
De afgelopen jaren hebben de gemeenten in Westfriesland nauw samengewerkt met ketenpartners om zorg en ondersteuning te bieden aan (psychisch) kwetsbare inwoners. Deze samenwerking was gebaseerd op het regionale beleidskader "Herstel en Participatie: Toekomstvisie Kwetsbare Inwoners Regio Westfriesland 2018-2023". De looptijd van deze visie is verstreken en daarom geactualiseerd.

Belang
De raad neemt besluiten over inhoudelijke en financiële kaders en de wijze waarop het regionale budget voor (psychisch) kwetsbare inwoners wordt besteedt. Door binnen Westfriesland dezelfde visie te hanteren op preventie, signalering, nazorg en specialistische zorg is er voor inwoners een sluitend zorglandschap.

Centrale vraag
Hoe kan vanaf 2024 de samenwerking tussen de Westfriese gemeenten bij de regionale zorg en ondersteuning aan (psychisch) kwetsbare inwoners het beste georganiseerd worden?

2. Beoogd maatschappelijk resultaat

De zeven Westfriese gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het regionaal specialistisch vangnet van voorzieningen, zowel beleidsmatig, in de uitvoering als op het gebied van bekostiging. Door gezamenlijk dezelfde visie te hanteren op preventie, signalering, nazorg en specialistische zorg is er voor inwoners een sluitend zorglandschap.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie

Dit voorstel draagt bij aan het duurzaamheidsaspect People. Meer kwetsbare mensen gaan of blijven in de wijk wonen. Met de juiste ondersteuning kunnen zij op een duurzame manier mee blijven doen. Zo herstellen zij sneller van een kwetsbare periode in hun leven en vergroten zij hun zelfredzaamheid en kwaliteit van leven.

4. Kaders

Wet Maatschappelijk Ondersteuning 2015
De gemeenten dragen zorg voor onderdak en begeleiding van personen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving (art. 2.1.2.).

Van beschermd wonen naar een beschermd thuis: rapport commissie Dannenberg (2015)
De VNG commissie Dannenberg pleit ervoor mensen zo min mogelijk intramuraal te laten wonen en mensen zoveel mogelijk in de eigen omgeving te ondersteunen. Het Rijk en de VNG hebben naar aanleiding van het advies van de commissie afgesproken dat de middelen voor Beschermd Wonen op termijn verdeeld worden over alle gemeenten. De ingangsdatum van deze voorgenomen wijziging is niet bekend, wordt op zijn vroegst vanaf 1 januari 2026 verwacht.

Beleidsuitgangspunten Psychisch Kwetsbare Inwoners met een woon- én ondersteuningsbehoefte 2025 en verder"
Dit zijn de beleidsuitgangspunten voor de inkoop van voorzieningen voor inwoners met een woon- én ondersteuningsbehoefte. Deze uitgangspunten zijn op 11 juli 2023 vastgesteld door de gemeenteraad.

Norm van Opdrachtgeverschap (2020):
Met de verplichte Norm voor Opdrachtgeverschap voor Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO) spreken gemeenten als collectief af waaraan de samenwerking binnen regio's moet voldoen en wanneer er sprake is van kwalitatief goede samenwerking.

Samenwerkingsconvenant psychisch kwetsbare inwoners (2022)
De zeven Westfriese gemeenten werken samen en hebben afspraken vastgelegd in een samenwerkingsconvenant en een dienstverleningsovereenkomst. Deze documenten zijn vastgesteld in alle Westfriese colleges. Gemeente Hoorn is door alle gemeenten gemandateerd voor het organiseren van BW en MO in de regio Westfriesland. Daarnaast is gemeente Hoorn gemandateerd om het regionaal budget te beheren, waar de rijksgelden in samenkomen en de backoffice taken (inclusief inkoop) voor deze voorzieningen uit te voeren.

PACT Westfriesland 7.1:
De Toekomstvisie 2018-2023 is opgenomen in het PACT 7.1 en valt onder Zorg & Sociaal domein. Ook deze geactualiseerde versie valt hieronder, het gaat om de uitvoering van de regionale visie (psychisch) kwetsbare inwoners.

Rijksmiddelen Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen
Het financieel kader voor het uitvoeren van deze visie (inclusief de kosten van de ondersteuning) zijn de rijksgelden die gemeente Hoorn als centrumgemeente van Westfriesland krijgt. Dit is een regionaal budget. De uitvoering heeft daarmee geen impact op de lokale begroting. Overgebleven gelden worden in de regionale reserve gestort. De reserve is maximaal 5% van de totale rijksinkomsten. Met de reserve kunnen eventuele financiële tegenvallers worden opgevangen. Financiële middelen boven de 5% worden uitgekeerd aan de lokale gemeenten, conform raadsbesluit doordecentralisatie in december 2019.

5. Argumenten

De afgelopen jaren hebben de gemeenten in Westfriesland nauw samengewerkt met ketenpartners om zorg en ondersteuning te bieden aan (psychisch) kwetsbare inwoners. Deze samenwerking was gebaseerd op het regionale beleidskader "Herstel en Participatie: Toekomstvisie Kwetsbare Inwoners Regio Westfriesland 2018-2023". Ook in 2024 en de daaropvolgende jaren (in ieder geval tot en met 2028) nemen de Westfriese gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid voor inwoners die zich in een kwetsbare situatie bevinden. Deze Toekomstvisie is het kader voor het uitvoeren van deze zorg en ondersteuning. Ook geeft de Toekomstvisie richting aan de lokale en regionale verantwoordelijkheden op dit thema en de besteding van het regionale budget.

De nieuwe visie is tot stand gekomen door literatuuronderzoek en input van ketenpartners, adviesraden, cliënten, ervaringsdeskundigen, bestuurders en ambtenaren uit de verschillende domeinen. Ook de evaluatie van de vorige toekomstvisie, de beleidsuitgangspunten voor de inkoop 'wonen met ondersteuning' (vastgesteld door alle Westfriese gemeenteraden) en de Openbare geestelijke gezondheidszorg (Oggz, ook wel bemoeizorg genoemd) contourennotitie (Madivosa juli 2023) zijn verwerkt in de nieuwe visie. De functie van de Toekomstvisie is ook om vanuit de inhoudelijke richting een kader te bieden voor besteding van het regionaal budget in de jaren 2024 en verder.

Tijdens het inkooptraject is gebleken dat het niet voor iedere voorziening wenselijk is om de eigen bijdrage via het Centraal Administratie Kantoor (CAK) te laten verlopen. Reden daartoe is dat de inwoner dan te maken krijgt met een eigen bijdrage en alleen zak- en kleedgeld krijgt. In een aantal voorzieningen is het wenselijk dat inwoners toewerken naar meer zelfstandigheid. Het kennis laten maken met het zelf bekostigen van (een deel van) de huur en andere vaste lasten zoals bijvoorbeeld een zorgverzekering past beter in deze fase van herstel. De overgang van wonen in een voorziening met alleen zak- en kleedgeld naar zelfstandig wonen en de financiële gevolgen daarvan ondervinden is dan te groot. Deze wijziging wordt voorgesteld na overleg met de aanbieders.

We hanteren in de Toekomstvisie de volgende visie: *"In Westfriesland wonen mensen met een (psychische) kwetsbaarheid zoveel mogelijk in hun eigen omgeving, waarbij ze worden aangemoedigd om zelfredzaam te zijn en naar hun vermogen deel te nemen aan de samenleving. De zorg en ondersteuning die zij nodig hebben, wordt integraal aangeboden en is gericht op preventie en herstel. Als inwoners (tijdelijk) niet in staat zijn om zelfstandig te wonen of niet in staat zijn om zelf voor onderdak te zorgen en een ondersteuningsvraag hebben, bieden we voldoende geschikte (tijdelijke) opvangmogelijkheden."*

De vorige Toekomstvisie voor (psychisch) kwetsbare inwoners van de regio Westfriesland liep van 2018 tot en met 2023. De focus van deze Toekomstvisie lag op herstel en participatie, met als centrale vraag hoe de Westfriese gemeenten zich willen inzetten om (psychisch) kwetsbare inwoners in de regio bij te staan in het herstel en versterken van de eigen regie en bij participatie aan de samenleving. Beoogd werd om de visie uit de rapportage 'Van Beschermd Wonen naar een beschermd thuis' van commissie Dannenberg in de praktijk uit te werken en hier in regionaal verband gezamenlijk invulling aan te geven. Dit betekent dat de vorige Toekomstvisie in meerdere mate gericht was op de Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen.

In de nieuwe Toekomstvisie hebben we nog nadrukkelijker oog voor een bredere doelgroep:
- Er is een groep inwoners die altijd zorg en ondersteuning nodig zal hebben om mee te kunnen doen in de maatschappij. Ook voor deze groep hebben we een vangnet.
- Deze groep omvat ook inwoners die tussen wal en schip vallen of die in de mazen van het (zorg)systeem verdwijnen en/of geen zorgvraag hebben. Dit betreft ook mensen met ernstig risicogedrag die inzichtelijk zijn bij het Zorg en Veiligheidshuis.
- De groep jonge inwoners die zich in kwetsbare situaties bevindt is relatief groot in de regio Westfriesland. In deze Toekomstvisie hebben we extra oog voor deze groep. Zo hebben jonge inwoners vanaf zestien jaar die niet bij familie of in het sociaal netwerk kunnen verblijven vanaf 2025 toegang tot een aantal woonvoorzieningen.

6. Maatschappelijk draagvlak en participatie

Na een aftrap met één grote regionale bijeenkomst zijn er meerdere (regionale) sessies en interviews geweest met ketenpartners. Ook is er een bijeenkomst geweest met cliënten van twee instellingen en is er een feedbacksessie geweest met ervaringsdeskundigen. De input is zoveel als mogelijk verwerkt. De hoofdlijnen van de conceptvisie zijn in november gepresenteerd op de regionale raadsledenbijeenkomst.

7. Financiële gevolgen

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen voor het begrotingsresultaat. Er is sprake van een regionaal budget.

8. Communicatie

De regiogemeenten en ketenpartners worden per brief geïnformeerd over het raadsbesluit.

9. Realisatie

Het vaststellen van de Toekomstvisie is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Het vaststellen van het implementatieplan is een collegebevoegdheid en wordt in Q2 van 2024 regionaal afgestemd via het Madivosa. Een aantal ketenpartners hebben een rol binnen het nog te realiseren implementatieplan.

Hoorn, 26 maart 2024

het college van burgemeester en wethouders van Hoorn,

de secretaris, de burgemeester,